

Muzeul de icoane pe sticlă

■ Faima lor a depășit demult granițele României, așa că turiști din Europa, America sau Asia vin aici să le admire. Sunt icoanele pe sticlă din Sibiel, icoane pictate de țărani români în urmă cu 300 sau 200 de ani. Sunt icoanele pe sticlă pe care părintele Zosim Oancea le-a strâns într-un muzeu, în cea mai reprezentativă colecție de gen din lume

María SPĂTARIU

mariaspatariu@tribuna.ro

Muzeul părintelui Zosim Oancea

La Muzeul de Icoane pe Sticlă "Zosim Oancea" din Sibiel ne-am propus demult să ajungem, dar nu am reușit decât în urmă cu câteva timp când ne-am luat inima-n dinți și am pornit să înfruntăm gerul din preajma Boboiezei. Nici nu bănușiam însă cât de aprig va fi frigul: după căldura adormitoare din mașină, deșteptarea a fost rapid dată de frigul din Muzeul de Icoane din Sibiel. E frig în muzeu, mai frig decât afară, așa că o vizită de iarnă e mult scurțată de frig care-ți pătrunde în oase. Ce te face să mai uiți de frig? Mulțimea celor aproape 700 de icoane și

Căderea albăstrui a muzeului se găsește în imediata apropiere a bisericii din sat, biserica din 1765, așa că o vizită la muzeu e musai să fie completată de un popas în biserică.

La muzeu se ajunge ușor; chiar dacă nu ai ști unde se află, întâlnești cu siguranță un localnic care să te îndrume: sunt cu toții obișnuiți să fie întrebați de muzeul care a devenit cunoscut în România, în Europa și pe alte continente prin colecția de icoane. E cea mai reprezentativă colecție de acest gen din România și din Europa, așa că are parte de destui vizitatori – români și turși din strălădate.

căldura cu care te întâmpină și cu care îți povestește Valerica Nițescu despre muzeu și creatorul lui. Dar să-o luăm cu începutul.

Dar să ne oprim pentru început la muzeu. Bazele lui au fost puse în 1969, când preotul Zosim Oancea a început să strângă vechi icoane de

la oamenii din sat. Agândit un muzeu pentru ele, dar donațiile sătenilor și achizițiile părintelui Zosim Oancea au făcut ca în curând clădirea să fie prea mică pentru mulțimea icoanelor.

pe pereții albi ai muzeului sunt îngruite, pe unul sau pe două rânduri, aproape 700 de icoane pe sticlă; provin din zone diferite ale României și din diferite secole.

Mici plăcuțe îngalbenite de vreme se regăsesc pe fiecare icoană. Aici sunt înscrise numele donatorilor: icoane doar în Postul Paștelui și în cel al Crăciunului. Din Mărginimea Sibiului îl avem pe Ion Morar și pe

Icoane de 300 de ani

"Cele mai vechi icoane sunt din secolul al XVIII-lea. Au fost pictate la Nicula după 1700. Icoanele erau pictate de țărani, așa că de multe ori 'autorii lor nu sunt cunoscuți', spune Valerica Nițescu. Ramele înnegrite și uncor ușor mâncate de câini, sticlă ulei și uncor crăpate, semnele chinului îți indică icoanele atâtea la vârstă de 300 de ani. Maica Domnului, Sf. Gheorghe sau Sf. Vasile. Îngeri te privesc din ele. În fața fiecărei icoane ai putea să zăbovești minute în șir să-i studieze cromatica, linia desenului... oricum, privindu-le cu atenție descoperi că icoanele nu reprezintă doar evlavia celui care le-a pictat, ci și sentimentul național pentru că în icoane Feocara Maria poartă năramă ca în Moldova sau șorț ca în zona Cujului.

familii din Sibiel, din localitățile dimprejur sau din alte zone ale țării. Pe unele icoane se deslușesc și ani când au fost pictate: 1877, 1888, 1892. "Sunt puține icoanele date, iar în cazul altora cunoaștem autorul. Avem icoane pictate de Matei Țânfoarea, de Savu Moga, cel care

cea clasică prin finețea detaliului sau privești icoane dominate de culori tari.

sunt cu siguranță insuficiente ca să poți cerceta icoanele din Sibiel sau

costume tradiționale din Sibiel, vechi de o sută de ani, sau veți cunoaște, prin intermediul tablourilor, personalitățile satului.

Și pentru că veni vorba de vechi și de tradițional vă mai spunem că aici va veți simți nu ca într-un muzeu, ci ca într-o casă tradițională românească, unde icoana e la loc de cinste, unde icoana mai are încă ștergare țesute așezate deasupra ei, unde vârlenița așteaptă într-un colț sau unde lada de zestre se închide greu sub mulțimea covoarelor țesute la război. Nu lipsește nici uoale încondeiate sau icoanele pe lemn, pictate în secolul al XVIII-lea.

Povestea bisericii

De la Muzeu la biserică sunt abia câțiva metri de străbătut, iar

Trăistuțe din scoarță, lăzi de zestre, ouă încondeiate...

Două ore petrecute în muzeu

când ușa veche, din lemn, a bisericii se deschide, te năpădește un val de

căldură și un miros amestecat de mucoga și umărâni. Vechea biserică a satului are cu ce să te impresioneze, dar trebuie să-ai corzi timp. Timp să cercetezi pictura înnegrită, broderiile de la Ierusalim sau... povestea ei. A fost zidită în 1765 și a fost pictată de vestitul Stan

Zugravul și de fratele lui, în 1774, așa că pe pereții închiși la culoare se zăresc Sfinții militari, Iisus Hristos pantocrator, chipuri de îngeri, sau registrul cu Papii dinaintea Marii Schisme, un registru pictat doar în câteva biserici din țară.

Nimic necobișnuit veți spune, dar istoria continuă. "Biserica a fost pictată în frescă. În secolul al XIX-lea, pictura se înnegrește, iar oamenii din sat au făcut ce au crezut că e mai bine pentru a o proteja: au acoperit-o cu var. Așa a rămas biserică timp de o sută de ani, pentru că străturile de var au fost îndepărtate abia în 1965 și fresca a fost restaurată sub conducerea preotului Zosim Oancea", adaugă Valerica Nițescu, în timp ce ușa grea a bisericii se închide în urma noastră.

■ ■ ■
Cum înțea plină de povești despre icoanele din Sibiel, despre părintele Zosim Oancea și despre biserică din sat părăsim Sibielul. Promitem să revenim, chiar dacă va fi tot iarnă, chiar dacă va fi frig într-un muzeu în

umiditate și temperatură necesare conservării.

Părintele Zosim Oancea

Zosim Oancea s-a născut în Alma și a absolvit Facultatea de Teologie în 1935. Activitatea preotească l-a fost însă întreruptă în 1948 când a fost arestat politic în baza acuzației de complot împotriva statului. A petrecut 15 ani în lăcășe din Delta Dunării. La eliberare, îl este încredințată Parohia din Sibiel, iar aici își începe opera de creație în 1964: Muzeul de Icoane pe Sticlă din Sibiel. "Eu și generația mea am dus o viață de suferință și jertfă, dar nu ne-am pierdut încrederea în valorile noastre eterne. Ceea ce am reușit să fac, cu ajutorul lui Dumnezeu și al altor oameni de bună-credință, este într-un fel o revanșă asupra călăilor generației mele. Am învățat mărturisirea, dar și iertarea, iar icoana mi s-a părut dincolo de o împărăție a ochilor și a sufletelor din bunățatea și frumusețea care ne leagă și ne poartă

care icoane de 300 sau de 200 de ani nu au parte de condițiile de

pe toți spre Cel ce a biruit lumea", spunea părintele Zosim Oancea.

■ ■ ■
Aproximativ 15.000 de persoane vizitează anual Muzeul de Icoane pe Sticlă din Sibiel. Sunt turiști români, europeni, dar și din Australia, Singapore sau Malaezia. În 2007, anul Capitalei Culturale Europene pentru Sibiu, numărul vizitatorilor a depășit cifra de 17.000.